

Aktsomhetsvurderinger for bærekraftig
forretningspraksis

Redegjørelse rapporteringsåret 2022

for YES-EU AS

Til lesere av rapporten

Næringslivet og offentlig sektor har stor påvirkning på mennesker, samfunn, miljø og dyr og kan både bidra positivt til utvikling, men også medvirke negativt og forårsake skade. Virksomheter har derfor en nøkkelrolle i å oppnå FNs bærekraftsmål.

Denne rapporten kan brukes som redegjørelse etter åpenhetsloven, men rapporten favner bredere med klima og miljø, sirkulærøkonomi og antikorrupsjon. Våre medlemmer er forpliktet til å jobbe med aktsomhetsvurderinger og årlig rapportere på arbeidet. Medlemmer på basisnivå oppfyller også åpenhetslovens aktsomhetsvurderingsplikt, og delvis informasjonsplikten.

OECDs begrep ansvarlig næringsliv er det vi i Etisk handel Norge kaller for bærekraftig forretningspraksis. Det er den systematiske innsatsen virksomheter gjør for å kartlegge, forebygge, begrense og gjøre rede for hvordan de håndterer risiko for negativ påvirkning, samt rette opp skade for mennesker, samfunn og miljø – såkalte aktsomhetsvurderinger (due diligence). Alle virksomheter, uavhengig av størrelse, er av norske myndigheter forventet å gjøre aktsomhetsvurderinger og etterleve FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter (UNGP) og OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper. Dette gjelder både næringsliv, offentlig sektor og organisasjoner.

Etisk handel Norges prinsipper for bærekraftig forretningspraksis (vår code of conduct) dekker områdene anstendig arbeid, menneskerettigheter, miljø/klima, antikorrupsjon og dyrevelferd. Rapporten viser åpenhet om hvordan virksomheten arbeider med aktsomhetsvurderinger i tråd med UNGP og OECDs retningslinjer. Alle medlemsrapportene gjøres offentlig tilgjengelig på Etisk handel Norges hjemmesider.

Heidi Furustøl

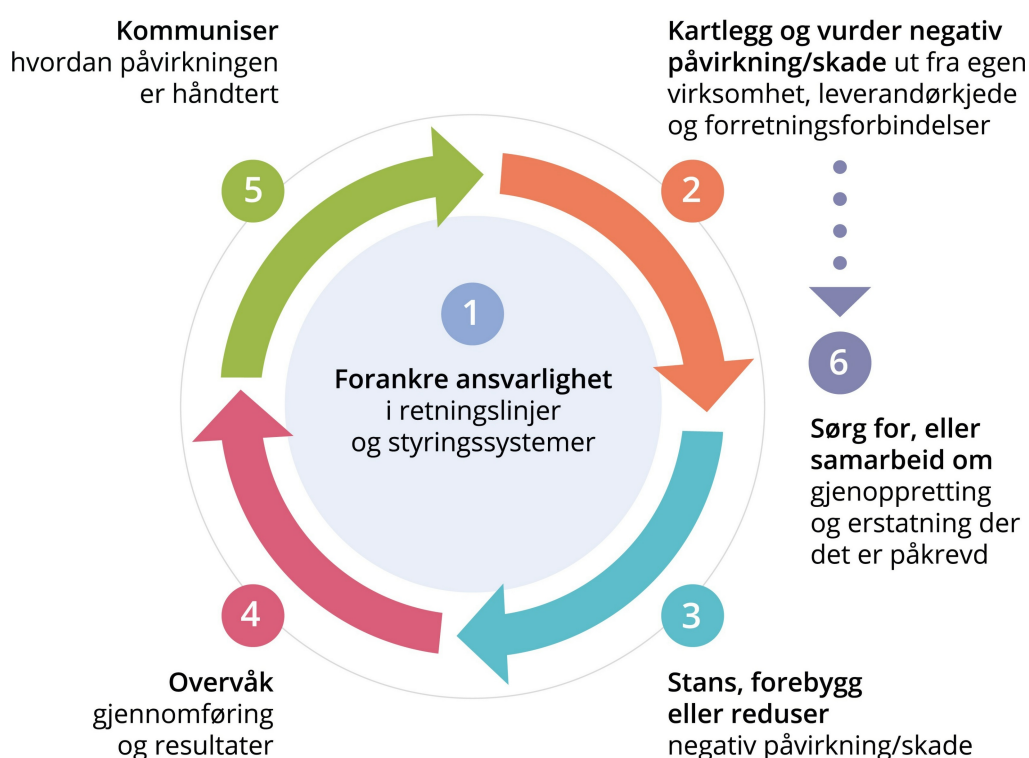
Daglig leder

Etisk handel Norge

Aktsomhetsvurderinger

Denne rapporten er bygget rundt FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter og OECDs modell for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv.

Modellen har seks trinn som beskriver hvordan virksomheter kan jobbe for mer ansvarlig og bærekraftig forretningspraksis. Å være god på aktsomhetsvurderinger betyr ikke at en virksomhet ikke har negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, men heller at virksomheten er åpen og ærlig om utfordringer og håndterer dette på best mulig måte i samråd med sine interessenter. Denne rapporten er delt inn i kapitler basert på denne modellen.

Forord av daglig leder

2022 har vært et år med mye aktivitet innen bærekraft og aktsomhetsvurderinger, hvor ikrafttredelsen av Åpenhetsloven satt en styrende retning for dette arbeidet. Det er ikke til å legge skjul på at innføringen kanskje kom litt brått på oss og flere av våre samarbeidspartnere. Alt fra leverandører til kunder og oppdragsgivere brukte litt tid på å justere nye formkrav internt og eksternt til det nye lovverket.

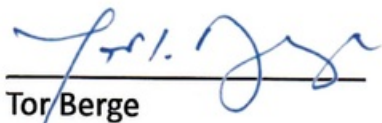
YES-EU har valgt å angripe Åpenhetsloven og arbeidet med bærekraft med positivt fortegn. Vi vet at våre produkter kommer fra land som kan utgjøre høy risiko for negativ påvirkning. Derfor velger YES-EU å se på dette som en mulighet til å forbedre seg, og samtidig etablere seg som en av de beste i sin bransje på bærekraft. Fokuset til virksomheten i første omgang å sette strukturen og finne en god intern arbeidsmetodikk, og selvfølgelig spille med åpne kort. Medlemskapet i Etisk Handel Norge er viktig og tilfører god veiledning i tillegg til et konstruktivt diskusjonsforum for det videre arbeidet.

Med lettelse i reiserestriksjoner til Kina ser vi i 2023 frem til å styrke oppfølgingen og samarbeidet med våre leverandører. Vi har troen på gode relasjoner og konstruktiv dialog i arbeidet med bærekraft. Samtidig setter våre interne og eksterne retningslinjer til leverandører og produksjon tydelig forventinger til våre samarbeidspartnere. YES-EU som selskap er små sett ift. våre leverandører, men Norden er et spennende og fremoverlent marked innen elektrifisering som gir oss påvirkningskraft mot de store produsentene.

" Vi har troen på gode relasjoner og konstruktiv dialog i arbeidet med bærekraft "

Cato Leine
Administrerende direktør

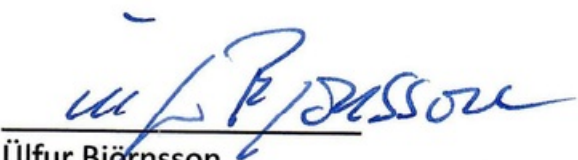
Styrets signatur

Tor Berge
Chairman of the board

Cato Leine
Board member

Ülfur Björnsson
Board member

Oslo
25.04.2023

Nøkkelinformasjon om bedriften og leverandørkjeden

Nøkkelinformasjon om bedriften

Navn på bedriften

YES-EU AS

Adresse hovedkontor

Sørkedalsveien 6, 0369 Oslo

Viktigste merker, produkter og tjenester

Selger og vedlikeholder elektriske busser fra merket Yutong. Vi utvikler egne busser profilert som YES-EU. Har egen ladeinfrastruktur produsert av ATC, og er vedlikeholdspartner for batteriprodusenten CATL i Norden og Geely i Europa.

Beskrivelse av bedriftens struktur

YES-EU AS leverer og vedlikeholder elektriske busser og ladeinfrastruktur. YES-EU AS Norge har verksteder lokalisert i Halden, Bergen og et mobilt servicesenter for batterier og ladere med tilholdssted Oslo. Organisasjonen er delt i verksted og salg og administrasjon. Salg og administrasjon er ansvarlig for bærekraft og aktsomhetsvurderinger.

YES-EU AS eies av det skandinaviske holdingselskapet GT Group.

Omsetning i rapporteringsåret (NOK)

370 000 000

Antall ansatte

16

Er virksomheten omfattet av åpenhetsloven?

Ja

Vesentlige organisatoriske endringer siden forrige rapportering

Første rapportering.

Navn, tittel for kontaktperson for rapporten

Eirik Robert Christiansen, Administration Manager

E-post adresse for kontaktperson for rapporten

eirik.r.christiansen@yes-eu.com

Informasjon om leverandørkjeden

Generell beskrivelse av bedriftens innkjøpsmodell og leverandørkjede

Vår innkjøpsmodell er preget av type virksomhet og produktmiks. Vi har noen få store leverandører fra Kina på produksiden, samt mange mindre leverandører fra Norge for ettermarked.

YES-EU har som mål å aktivt arbeide for at menneskerettighetene blir fulgt i produksjonslandene. Dette er ihht. til intern policy og Code of Conduct. Leverandører må signere et dokument som sier at de godtar å følge YES-EU COC, YES-EU Compliance Procedure, Human Rights Check List og å gi YES-EU innsikt i produksjonsanlegg og underleverandører. Innsikten gjelder også for YES-EU-kunder og evt. tredjeparts revisorer.

I fremtiden vil dette også gjelde for underleverandører.

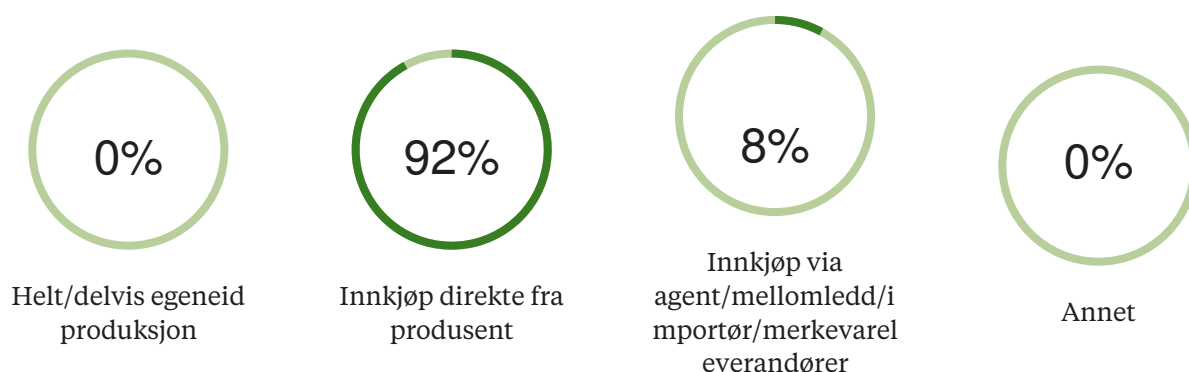
Antall leverandører som bedriften har hatt kommersielle relasjoner med i rapporteringsåret

26

Kommentar til antall leverandører

Antall leverandører som er oppgitt hadde omsetning over 50.000 NOK i 2022.

Type innkjøp/ leverandørforhold

Liste over førsteleddsprodusenter per land

Kina : 3

Vi har ikke oversikt over førsteleddsprodusenter hos våre norske leverandører. Majoriteten av vårt varekjøp målt i NOK kommer uansett fra kinesiske produsenter.

Oppgi antall arbeidere hos førsteleddsprodusenter som bedriften har oversikt over, og hvor mange produsenter dette er basert på.

Antall arbeidere

48 309

Antall produsenter dette er basert på

2

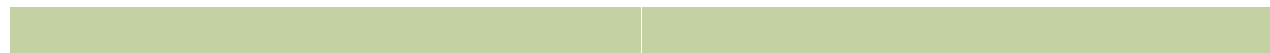
Antall arbeidere per produsent (kalkulert snitt)

24155

Kommentar til antall arbeidere

Yutong 15.231 ansatte (2021), CATL 33.078 ansatte (2020)

Viktigste innsatsfaktorer/råvarer for produkter eller tjenester og geografi

YES-EU kjøper kun ferdigstilte produkter. Ikke råvarer.

Er virksomheten leverandør til offentlig sektor?

Nei

1

Forankring av bærekraft i virksomheten

Forankring av ansvarlighet knyttet til bærekraftig forretningspraksis i virksomheten handler om å ha strategier, planer, relevante policyer* og retningslinjer for aktsomhetsvurderinger som er vedtatt av ledelsen. Disse bør omfatte hele virksomheten, samt virksomhetens leverandørkjede og forretningsforbindelser. Effektive styringssystemer for implementering er en forutsetning for å lykkes, og arbeidet med aktsomhetsvurderinger bør være en integrert del av virksomhetens forretningsdrift. Tydelige forventninger fra toppledelsen, samt tydelig plassering av ansvar innad i virksomheten for implementering av de ulike delene av aktsomhetsvurderinger er viktig. Alle involverte må vite hva de skal gjøre. Åpenhet om forpliktelser virksomheten har til seg selv, utfordringer de står overfor og hvordan dette håndteres, er vesentlig.

1.A Policy* for egen virksomhet

1.A.1 Lenke til offentlig tilgjengelig policy for egen virksomhet

<https://yes-eu.com/responsibility/>

1.A.2 Hva sier bedriften offentlig om sine forpliktelser til å respektere mennesker, samfunn, miljø og klima?

YES-EU AS har som mål å være blant de beste i sin bransje når det gjelder egen organisasjons forpliktelser og arbeid med miljø, menneskerettigheter og bærekraft.

Vår interne policy er i tråd med våre forpliktelser ovenfor Etisk Handel Norge. For våre leverandører og kunder har vi i tillegg utviklet dokumentene Code of Conduct, Compliance Procedure og Human Right Check List.

Formålet med YES-EU Code of Conduct er å sikre at YES-EU sine leverandører driver virksomheten i samsvar med våre standarder. YES-EU Compliance Procedure kommuniserer til leverandør vårt handlingsrom med mulighet til påvirkning og endring ved avvik. Human Right Check list er et dokument leverandør må signere for å bekrefte at de jobber etter de samme retningslinjene som oss.

YES-EU forventer at alle kunder og leverandører av selskapet respekterer de grunnleggende kravene til miljø, menneskerettigheter og etisk handel. Forventningen og dialog om oppfyllelse av grunnleggende krav, menneskerettigheter og etisk handel skjer i samarbeid med våre kunder og leverandører.

YES-EU forventer at alle leverandører videreformidler disse kravene til sine respektive leverandører og underleverandører, og bidrar til etterlevelse av dem, i tillegg til å jobbe mot overholdelse på egne vegne.

Ved å signere Human Right Check list forplikter våre kunder og leverandører seg til enhver tid å holde seg informert om og følge gjeldende normer, regler og prinsipper for bærekraft, menneskerettigheter og etisk handel. Dette inkluderer alle internasjonale konvensjoner for klima og miljø, menneskerettigheter, sosialt ansvar, etisk handel, samt overholdelse av myndighetskrav i lover og forskrifter.

1.A.3 Hvordan er policy for egen virksomhet blitt utviklet og forankret?

Policy og retningslinjer er utviklet gradvis i takt med selskapets vekst fra oppstart i 2019 og frem til i dag. De retningslinjene som brukes i dag ble først vedtatt av YES-EU i august 2021 og sist endret i april 2023. I forberedelsene til ikrafttredelse av Åpenhetsloven ble Compliance Procedure og Human Right Check list lagt til. Selskapets egne ansatte har informasjonen om sine forpliktelser tilgjengeliggjort gjennom intranett og oppfriskning av dette årlig ligger i årshjulet til selskapets allmøter.

Etter medlemskapet i Etisk Handel Norge ble intern policy etablert og godkjent av styret i januar 2023.

1.B Organisering og internkommunikasjon

1.B.1 Hvordan er arbeidet med aktsomhetsvurderinger organisert i bedriften, og hvorfor?

YES-EU er et lite selskap regnet i antall ansatte hvor administrativt personell kun teller 4-6 årsverk. De administrative ansatte jobber tett sammen daglig. Driften kan karakteriseres av to typer forretningsområder som i hovedsak kan deles i driftsområdene; salg og ettermarked. En representant fra hvert driftsområde samarbeider for å opprettholde krav til kvalitetsstyring, avvikshåndtering, bærekraft og aktsomhetsvurderinger. Ansvarsdeling på tvers av driftsområdene er med på å sikre at vi dekker temaene i begge deler av organisasjonen.

Representantene med ansvar for disse temaene er Operations Manager og Administration Manager som begge rapporterer til CEO. Operations Manager har ansvaret for den daglige driften av ettermarked og kommuniserer derfor med alle norske leverandører og utenlandske leverandører av reservedeler. Administration Manager deltar i anbud, salgsprosesser, kundekommunikasjon og arbeider mot fabrikk fra spesifisering til levering av ferdig produkt i Norge.

Det er etablert handlingsplaner for å sikre at arbeidet med aktsomhetsvurderinger gjøres kontinuerlig gjennom året.

1.B.2 Hvordan blir betydningen av virksomhetens aktsomhetsvurderinger konkretisert og tydeliggjort for de ansatte gjennom stillingsbeskrivelse, arbeidsoppgaver og incentivordninger?

Ansvar for aktsomhetsvurderinger er tydeliggjort i ansatte sin stillingsbeskrivelse. Intern policy for bærekraftig forretningspraksis, minimumskriterier for leverandører, COC, Compliance Procedure og Human Rights Check list er kommunisert til alle ansatte. Evaluering av måloppnåelse og tiltak til forbedring er en del av den årlige ledelsens gjennomgang.

1.B.3 Hvordan sikres det at relevante ansatte har tilstrekkelig kompetanse til å gjennomføre arbeidet med aktsomhetsvurderinger?

Ansvarlig for aktsomhetsvurderinger har hatt heldagskurs i regi av Etisk Handel Norge. Tilstrekkelig kompetanse sikres gjennom kompetansekartlegging av de aktuelle ansatte, samt veiledning fra våre partnere, som Etisk Handel Norge, og konsulenter om bærekraft og ansvarlig forretningspraksis.

1.C. Planer og ressurser

1.C.1 Hvordan er virksomhetens forpliktelser til å respektere mennesker, samfunn og miljø forankret i virksomhetens strategier og handlingsplaner?

Selskapet har etablert bærekraftsstrategi for 2023 og 2024, med tilhørende handlingsplan. I første omgang er fokuset å forankre bærekraftig forretningspraksis internt for så å få oversikt over selskapets påvirkning på mennesker, samfunn og miljø. Etter det vil vi prioritere arbeidet.

I handlingsplanen er det planlagt oppfriskning intern hos alle ansatte og plan for opplæring hos de som trenger økt kompetanse. Møte med våre hovedleverandører når de er i Norge og fabrikkbesøk med bærekraft og menneskerettigheter på agendaen er også lagt inn i handlingsplanen for 2023 og 2024.

YES-EU selger produkter og samhandler med kinesiske leverandører. Vi opplever en naturlig skepsis og kanskje noe høyere dokumentasjonskrav enn andre konkurrenter i vår bransje. Selskapet og ledelsen er klar over viktigheten av dette arbeidet og vet at måten å overkomme dokumentasjonskravet er å løse arbeidet bedre enn våre konkurrenter. Ressursbruk, prioritering og budsjetter er satt deretter.

1.C.2 Hvordan følges virksomhetens strategier og planer for å være ansvarlig og bærekraftig opp av ledelse og styre?

Oppnåelse av strategi rapporteres til styret minimum en gang årlig og ellers ved behov. Styret er direkte involvert i arbeidet ved at CEO også er styremedlem. Styret er ikke direkte involvert i risikokartlegging, men kommer med innspill til prioritering.

1.D Partnerskap og samarbeid med forretningsforbindelser, spesielt leverandører

1.D.1 Hvordan tydeliggjør virksomheten viktigheten av ansvarlighet og bærekraft i møte med forretningsforbindelser, spesielt i leverandørkjeden?

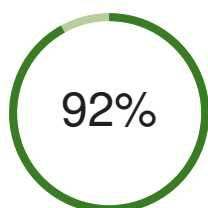
Alle våre kunder har tilgang til en portal hvor vi deler oppdatert informasjon vi har om ansvarlighet, bærekraft, aktsomhetsvurderinger og risikoanalyser. Ifm. ikrafttredelse av Åpenhetsloven i 2022 ble dette arbeidet forsterket internt, fra kunder og leverandører. Fra våre kunder får vi krav om og retningslinjer som vi må oppfylle. I tillegg kommer krav fra kundens oppdragsgivere. Der hvor vi som selskap føler vi ligger foran kunden forsøker vi å veilede de i riktig retning.

Det tok noe tid før våre leverandører i Kina forsto alvoret med arbeidet og hvorfor vi etterspurte informasjon, men vi har nå etablert en god kommunikasjon på området. Vi har tydeliggjort arbeidet samtidig som vi har etterspurt dokumentasjon for å gjennomføre aktsomhetsvurderinger og risikoanalyser.

Det er etablert rutiner med standard for dokumentering og minstekrav for vurdering av nye leverandører. Vi har også rutiner for å starte kartleggingen til risikoanalyse.

Indikator

Andel av bedriftens leverandører som har akseptert retningslinjer for leverandører

2022

Yutong og ATC har signert Human Right Check list hvor de bekrefter å ha lest, følger og forstått YES-EU COC og Compliance Procedures. Norske selskaper er foreløpig ikke prioritert i dette arbeidet.

Prosent er oppgitt ift. totalt innkjøpsvolum i kroner.

1.E Erfaringer og endringer

1.E.1 Hvilke erfaringer har virksomheten gjort seg om arbeidet med bærekraftig forretningspraksis i rapporteringsåret, og hva har endret seg som et resultat av dette?

Ifm. ikrafttredelse av Åpenhetsloven i 2022 ble dette arbeidet flyttet frem på agendaen for alle parter. For YES-EU sin del førte det til etablering av Human Right Check list og vi opprettet en kundeportal for å samle all informasjon til våre kunder. I arbeidet mot Kinesiske leverandører opplever vi nå en bedre forståelse for viktigheten av denne type arbeid som vi håper å ytterligere forsterke i årene som kommer.

2

Fastsette fokus for rapporten

Kartlegging av virksomhetens påvirkning på mennesker, samfunn og miljø

Kartlegging handler om å identifisere virksomhetens risiko for, og faktiske negative påvirkning eller skade på mennesker, samfunn og miljø, inkludert i leverandørkjeden og gjennom forretningsforbindelser. Det handler om å først danne seg et overordnet risikobilde, for så å prioritere mest vesentlige risikoområder for grundigere kartlegging og håndtering av funn. Hvordan virksomheten er involvert i eventuell negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, er sentralt for å avgjøre riktig respons og tiltak. Involvering av interessenter, spesielt påvirkede parter, er sentralt i kartleggingsarbeidet, så vel som i tiltak for å håndtere utfordringene på en god måte.

2.A Kartlegging og prioritering

PRIORITERT NEGATIV PÅVIRKNING/SKADE FOR MENNESKER, SAMFUNN OG MILJØ

Å prioritere en eller flere risikoområder på bakgrunn av alvorlighetsgrad, betyr ikke at noen risiko er viktigere enn andre, eller at virksomheter ikke gjør noen med annen risiko, men at det som har størst negativ påvirkning prioriteres først. Kartlegging og prioritering er en kontinuerlig prosess.

2.A.1 List opp virksomhetens prioriterte risiko for negativ påvirkning/skade på mennesker, samfunn og miljø. Merk at de prioriterte risikoene dere lister opp i tabellen under vil bli overført til trinn 3 av denne rapporten, hvor dere vil bli bedt om å besvare hvordan dere arbeider med å stanse, forebygge eller redusere den negative påvirkningen.

Prioritert negativ påvirkning / skade	Relatert tema	Geografi
Retten til organisasjonsfrihet	Fagorganisering og kollektive forhandlinger	Kina
Utvinning av råvarer til databrikker	Utslipp Materialbruk	Kina
Utnyttelse av Uigurer gjennom nasjonale arbeidsprogrammer	Tvangsarbeid Barnarbeid Marginaliserte befolkningsgrupper	Kina
Batterier: Utfordringer rundt råmaterialers opphav, utvinning og arbeidernes rettigheter	Tvangsarbeid Helse, miljø og sikkerhet Miljø Materialbruk	Kina

Prioritering av negativ påvirkning/skade er gjort etter hva vi vet nå. Når vi som selskap får opparbeidet mer kompetanse om temaene og om de ulike momentene kan det føre til endring i prioriteringene.

Hovedfokus er hos våre leverandører. Underleverandører vil kartlegges senere.

For 2023 vil Uigurer og fagorganisering prioriteres i tillegg til å utvide kartleggingen av råmaterialer hos underleverandører generelt og hos batteriprodusenter spesielt.

BEGRUNNELSE FOR HVORFOR DISSE UTFORDRINGENE ER PRIORITERT SOM MEST VESENTLIGE FOR MENNESKER, SAMFUNN OG MILJØ

2.A.2 Beskriv: a) virksomhetens rutiner for kartlegging og identifisering av risiko og hvordan den negative påvirkningen/skaden ble identifisert og prioritert i denne perioden. b) eventuelle deler av virksomheten som ikke er dekket i denne rapporteringen (produktgrupper, egne produkter, avdelinger eller lignende) og hvorfor dere har valgt å ikke prioritere disse i det videre arbeidet; c) hvordan informasjon ble hentet inn, hvilke kilder som er benyttet og hvilke interessenter som er involvert/dere har snakket med; d) om det er identifisert områder eller tema hvor det er manglende informasjon for å danne seg et helhetlig bilde, og hvordan dere planlegger å gå frem for å få mer informasjon/håndtere dette.

Risikokartlegging er basert på informasjon fra 2022. Et stadig voksende fokus på området gjorde at vi måtte forsterke fokuset i rapporteringsåret.

Vi har hentet informasjon fra våre største leverandører ved bruk av ulike metoder. For det første har de måttet bekrefte våre retningslinjer som leverandør. I tillegg har vi samlet informasjon fra åpne kilder på internett og leverandørene har fått tilsendt et introduksjonsskjema som de må besvare. Introduksjonsskjemaet er tilsvarende Etisk Handel sin "Questionnaire for producers" med noen tilpasninger for vår bransje. Videre er det etterspurt dokumentasjon på de ulike svarene og leverandørenes Code of Conduct, andre rapporter/instruksjoner og beskrivelser er gjennomgått. På tross av utfordringer med reise til Kina i 2022 har vi samlet informasjonen vi trenger for å starte kartleggingen av våre leverandører.

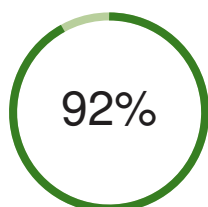
Tilbakemelding fra leverandør er lest og krysset mot indekser i verktøyet til Etisk Handel Norge med blant annet Global Slavery Index, ITUC Global Rights Index og Freedom House Index, Human Development Index og Corruption Perception Index.

Kontakt med leverandørene er først blitt gjort via vår kontaktperson hos leverandør for så å bli tatt videre med ansvarlig for bærekraft i virksomheten.

Foreløpig er det kun våre kinesiske leverandører som er prioritert. Vi forventer at våre norske leverandører har tilsvarende retningslinjer som YES-EU. Samtidig må vi erkjenne at YES-EU er et lite selskap i Norge som handler med eksempelvis verdens største bussprodusent og vi kan ha lav påvirkningskraft hos leverandøren. Vi forventer uansett at våre retningslinjer blir oppfylt og at vi kan forankre dette enda bedre hos leverandør i 2023 når reiserestriksjonene i Kina er opphevd. I tillegg vil det blir benyttet eksterne revisorer på fabrikkene for å få et nøytralt bilde av situasjonen.

Indikator

Andel leverandører i risikofylte leverandørkjeder som er kartlagt

2022

I 2022 har vi kun hatt salg av produkter fra to leverandører. Begge er med i kartlegging og risikovurdering. Prosent er oppgitt i forhold til totalt innkjøpsvolum i kroner.

ANNEN NEGATIV PÅVIRKNING/SKADE

2.A.3 Beskriv annen negativ påvirkning/skade på mennesker, samfunn og miljø som ble identifisert i kartleggingen i egen virksomhet, leverandørkjeden eller hos forretningsforbindelser i rapporteringsåret og hvordan disse er håndtert

YES-EU har valgt å fokusere på kinesiske produsenter, som fører til at våre norske leverandører ikke er vurdert på samme måte.

Våre norske leverandører kartlegges og følges foreløpig kun opp iht. ISO 9001 og 14001. Ingen store avvik er identifisert i 2022.

3

Håndtering av prioritert påvirkning

Stanse, forebygge eller redusere negativ påvirkning

Stanse, forebygge eller redusere handler om å håndtere funn fra kartleggingen på en god måte. Virksomhetens mest vesentlige negative påvirkning på mennesker, samfunn og miljø prioriteres først. Dette betyr ikke at annen risiko er uvesentlig eller at det ikke håndteres. Hvordan virksomheten er involvert, er sentralt for å treffe riktige tiltak. Faktisk negativ påvirkning/skade som virksomheten forårsaker eller bidrar til må stanses, forebygges og reduseres. Virksomheter som er direkte forbundet med negativ påvirkning må bruke sin innflytelse til å få forretningsforbindelser (f.eks. leverandører) til å stanse, forebygge og redusere dette. Dette innebærer å utvikle og iverksettes planer og rutiner for å håndtere risiko, og kan kreve endringer i egne policyer og styringssystemer. Virksomheters vellykkede håndtering av negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø er et avgjørende bidrag til FN's bærekraftsmål.

3.A Stanse, forebygge eller redusere

3.A.1 Legg til mål, status på fremdrift, og beskriv tiltak dere har iverksatt for å håndtere virksomhetens prioriterte negative påvirkning/skade på mennesker, samfunn og miljø

Prioritert negativ påvirkning/skade	Retten til organisasjonsfrihet
Overordnet mål :	YES-EU holdning er at alle våre leverandørers ansatte fritt skal kunne danne og organisere seg i fagforeninger.
Status :	Påbegynt
Mål i rapporteringsåret :	Kartlegge våre leverandørers forhold til temaet og hva de offentlig uttaler. Eventuelt utfordre de på våre retningslinjer.

Utførte tiltak og begrunnelse :

Ifølge leverandørenes Code of Conduct eller tilsvarende har alle ansatte organisasjonsfrihet. Vi har ikke fått verifisert dette med andre kilder.

Mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Avgjøre aktiviteter for tiltak og videre oppfølging.

Prioritert negativ påvirkning/skade	Utvinning av råvarer til databrikker
Overordnet mål :	Få en bedre forståelse for hvilke komponenter som benytter databrikker, dens opphav og påvirkning på mennesker og miljø.
Status :	Ikke påbegynt
Mål i rapporteringsåret :	Arbeid begynner i 2023

Utførte tiltak og begrunnelse :

Ingen foreløpig

Mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Kartlegge underleverandører og forstå omfanget av dette i våre produkter. Avgjøre om det trengs videre oppfølging.

Prioritert negativ påvirkning/skade	Utnyttelse av Uigurer gjennom nasjonale arbeidsprogrammer
Overordnet mål :	Sikre at det ikke brukes tvangsarbeid med Uigurer i noen leverandørledd i våre produkter.
Status :	Påbegynt
Mål i rapporteringsåret :	Kartlagt leverandører og begynt arbeid med underleverandører. Leverandører har forpliktet seg til samme standardene som YES-EU selv har.

Utførte tiltak og begrunnelse :

Dette er et tema som er reist av både YES-EU og våre kunder. Temaet er tatt opp med leverandørene våre muntlig og på epost. I tillegg er vår holdning kommunisert gjennom Code of Conduct, Compliance Procedure og leverandørenes bekreftelse gjennom signert Human Right Check List.

Mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Styrke arbeid med å kartlegge de viktigste underleverandørene. Sikre at det ikke benyttes Uigurer og/eller tvangsarbeid i noen av leverandørleddene til våre produkter.

Prioritert negativ påvirkning/skade	Batterier: Utfordringer rundt råmaterialers opphav, utvinning og arbeidernes rettigheter
Overordnet mål :	Kartlegge underleverandører og forstå omfanget av dette i våre produkter. Avgjøre om det trengs videre oppfølging/kartlegging.
Status :	Påbegynt
Mål i rapporteringsåret :	

Utførte tiltak og begrunnelse :

Det er innhentet dokumentasjon på kjemisk sammensetning av batteriene og offentlig tilgjengelig dokumentasjon/rapporter er gjennomgått.

Mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Oppnå et bedre helhetsbilde for å vite om vi må fokusere ytterligere på dette arbeidet.

Andre tiltak for å håndtere negativ påvirkning/skade:

Beskriv virksomhetens tverrgående tiltak for å stanse, forebygge eller redusere negativ påvirkning/ skade på mennesker, samfunn og miljø i leverandørkjeden

3.B.1 Reduksjon av natur- og miljøpåvirkning

YES-EU ble i rapporteringsåret sertifisert iht. ISO 14001 og 9001. Dette innebærer at miljøaspekter for YES-EU er kartlagt og vurdert. Selskapet er i overgangen til nytt, forbedret og komplett avvik- og forbedringssystem.

3.B.2 Reduksjon av klimagasutslipp

Arbeid med livssyklusanalyser er i gang for noen av produktene våre. Dette arbeidet vil fortsette i 2023. Det er etablerte prosedyrer for riktig håndtering og resirkulering av batterier og lignende komponenter med farlig avfall.

3.B.3 Tilpasning av egen innkjøpspraksis (sourcing)

YES-EU skal bidra med en innkjøpspraksis som minimerer stress og risiko for negativ påvirkning og skade på mennesker, samfunn og miljø. Stress og tidspress på leveranser er vår største risikofaktor i egen innkjøpspraksis og som kan føre til uønsket press hos leverandører, produsenter og transportører. Leverandører følges opp minimum årlig med leverandørevaluering, samt at vi arbeider internt med bedre planlegging og tidsestimat på våre leveranser.

I det videre arbeidet vil vi også gjøre en vurdering av relevante sertifiseringer hos våre leverandører.

3.B.4 Valg av produkter og sertifiseringer

Ihht. Compliance procedure kan YES-EU kreve at produsent gjør tiltak mot eller bytter underleverandør.

3.B.5 Støtte aktivt opp om fri fagorganisering og kollektive forhandlinger, eller der lovverket ikke tillater dette, støtte aktivt opp om andre former for demokratisk valgt arbeiderrepresentasjon

Dette er en del av vårt minimumskrav til leverandører og må bekreftes innen rimelig tid og evalueres årlig i leverandørevaluering.

3.B.6 Bidrag til utvikling, kompetanseheving og opplæring internt og av leverandører og arbeidere i leverandørkjeden

YES-EU gjennomfører årlig kompetansekartlegger. Vi opplever generelt at kompetansekravene i vår bransje er i endring og kurs/kompetanseheving må justeres i takt med den teknologiske utviklingen. Kartlegging av kompetanse om aktsomhetsvurdering og etisk handel er en del av den årlige kompetansekartleggingen og grunnlag for fremtidig planer om kurs og kompetanseheving.

3.B.7 Bekjempelse av korrupsjon og bestikkelser i egen virksomhet og leverandørkjeden

Internt og eksternt gjelder lokale lover, YES-EU COC, Compliance Procedures, Human Right Check list.

YES-EU har nulltoleranse for korrupsjon og bestikkelser i egen virksomhet og leverandørkjeden. I tillegg til våre retningslinjer er det også presisert i intern personalhåndbok. Vår bransje har hatt noen kjente saker rundt korrupsjon og vi som selskap ønsker å ta tydelig avstand fra slike hendelser.

3.B.8 Annen relevant informasjon for hvordan dere arbeider med å redusere, forhindre og håndtere negativ innvirkning på mennesker, samfunn og miljø

Alle vår kunder er leverandør til offentlig anbud for persontransport. Etter ikrafttreddelsen av Åpenhetsloven merker vi at våre kunders oppdragsgiverne har enda tydeligere og strengere forventninger til vår jobb med aktsomhetsvurderinger og bærekraftig forretningspraksis. I disse prosessene blir også arbeid med miljø og livssyklusanalyser aktualisert og stadig mer etterspurt. Kravene vil ikke bli mindre og som leverandør til busselskapene må vi gjøre vår del for å gi våre kunder trygghet i deres vurderinger.

4

Overvåking av gjennomføring og resultater

Overvåkning av gjennomføring og resultater handler om å måle effekten av systematikken og eget arbeid i hvert trinn i aktsomhetsvurderingene, og viser hvorvidt virksomheten gjør gode aktsomhetsvurderinger. Virksomheten må ha systematikk og rutiner på plass for å kunne fange opp og kritisk vurdere egne konklusjoner, prioriteringer og tiltak som er gjort som en del av aktsomhetsvurderinger. Eksempelvis: Er kartlegging og prioritering av mest negativ påvirkning gjort på en faglig god og troverdig måte, og som reflekterer de faktiske forholdene? Virker tiltakene for å stanse, forebygge og/eller redusere virksomhetens negative påvirkning/skade etter hensikten? Er skade gjenopprettet der det er relevant? Dette kan gjelde tiltak virksomheten gjør selv og som utføres av eller i samarbeid med andre. Erfaringene virksomheten gjør seg med arbeidet med aktsomhetsvurderinger brukes for å forbedre prosesser og resultater i fremtiden.

4.A Overvåkning og evaluering

4.A.1 Beskriv hvem som har ansvar for å overvåke effekten av tiltak iverksatt for å håndtere virksomhetens vesentlige risiko for skade/negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, og hvordan overvåkingen gjennomføres i praksis

Ansvar for overvåking og gjennomføring av iverksatte tiltak for å håndtere virksomhetens vesentlige risiko for skade/negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø er i dag hos Administration Manager i YES-EU. Operations Manager er naturlig samarbeidspartner i mye av dette arbeidet da stillingen har tetttest samarbeidet mot leverandørene for ettermarked.

I en liten virksomhet som YES-EU blir mye av ansvaret på de samme medarbeiderne. Det er laget handlingsplan for de prioriterte risikoene for skade/negativ påvirkning. Handlingsplanen legges inn som en del av kvalitetssystemets årshjul og vil synliggjøre fremdrift internt i organisasjonen. Handlingsplanens frister, spesielt for de kinesiske leverandørene, er satt i sammenheng med annen planlagt aktivitet hos de respektive leverandørene.

Vi har gjennom våre retningslinjer rett til innsyn hos våre leverandører og underleverandører. Dette er noe vi har benyttet oss av og som vil brukes oftere når vi nå skal forbedre kartleggingen av leverandørkjeden. Ved funn av manglende etterlevelse av retningslinjer kan vi kreve skifte av leverandør.

4.A.2 Beskriv hvordan dere sannsynliggjør at virksomhetens tiltak for å identifisere, forebygge og redusere negativ påvirkning faktisk fungerer

Tiltakene kan bære noe preg av at vi er tidlig i prosessen og derfor være vanskelig å måle, men vi etterstreber å lage målbare tiltak for tydeligst mulig å sannsynliggjøre måloppnåelse.

A photograph of two young women on a bus. The woman in the foreground has long brown hair, wears sunglasses on her head, and a brown t-shirt. She is smiling and looking down at a smartphone held by the woman next to her. The second woman has curly brown hair, wears glasses, and a blue and white striped shirt. They are both smiling. The background shows the interior of a bus with yellow handrails and windows.

5

Kommunikasjon av hvordan negativ påvirkning/skade er håndtert

Forutsetningen for god ekstern kommunikasjon om arbeidet knyttet til virksomheters aktsomhetsvurderinger for bærekraftig forretningspraksis er at den bygger på konkrete aktiviteter og resultater. Virksomheter skal kommunisere offentlig om relevante styringsdokumentet knyttet til aktsomhetsvurderinger, eksempelvis policyer, retningslinjer, prosesser og aktiviteter knyttet til å identifisere og håndtere bedriftens faktiske og potensielle negative påvirkning på mennesker, samfunn og miljø. Kommunikasjonen bør inkludere hvordan risikoen er avdekket og håndtert, samt hvilke effekter man oppnådde av tiltakene/aktivitetene. Etter åpenhetslovens §4 skal virksomheter som er omfattet årlig offentliggjøre en redegjørelse for aktsomhetsvurderinger.

5.A. Kommunisere eksternt

5.A.1 Beskriv hvordan virksomheten kommuniserer med berørte interessenter om håndteringen av negativ påvirkning/skade

YES-EU skal rapportere åpent og ærlig. Våre retningslinjer ligger åpent tilgjengelig på våre nettsider og denne rapporten oppsummerer vårt arbeid med bærekraftig forretningspraksis i forrige rapporteringsår.

5.A.2 Beskriv hvordan virksomheten kommuniserer offentlig rundt eget arbeid med kartlegging og håndtering av negativ påvirkning/skade

Vi har etablert en portal hvor vi har gitt interessenter tilgang slik at de kan finne relevant og oppdatert informasjons på et sted. Interessenter i denne sammenheng er definert som våre kunder og evt. kunders oppdragsgivere.

Ved behov for varsling vil vi også kontakte våre kontaktpersoner hos de ulike selskapene direkte via epost og/eller telefon.

I tillegg kan vi jobbe tett med ulike kunder og kunders oppdragsgivere for å få klarhet i ulike utfordringer el. hvis det er behov for ytterligere kartlegging eller vurdering.

5.A.3 Beskriv virksomhetens rutine for å ivareta og besvare eksterne henvendelser relatert til informasjonskravet pålagt virksomheter under åpenhetsloven.

Eksterne henvendelser relatert til åpenhetslovens informasjonskrav vil bli håndtert av Administration manager.

6

Gjenoppretting der dette er påkrevd

Når en virksomhet har identifisert at den har forårsaket eller bidratt til skade på mennesker eller samfunn, håndteres skaden gjennom å sørge for gjenoppretting, eller samarbeide om gjenoppretting. Gjenoppretting kan innebære økonomisk erstatning eller kompensasjon, en offentlig beklagelse, eller at skaden på annet vis rettes opp. Det handler også om å sørge for tilgang til klageordninger for arbeidere og/eller lokalsamfunn slik at de kan få sin sak hørt og håndtert.

6.A Gjenoppretting

6.A.1 Beskriv virksomhetens policy for gjenoppretting ved negative konsekvenser for mennesker, samfunn og miljø

Der våre aktiviteter forårsaker eller medvirker til negativ påvirkning på mennesker, samfunn eller miljø skal vi stanse denne aktiviteten, og vi vil søke å gjenopprette skaden.

Der leverandøren er ansvarlig for den negative påvirkningen/skaden er leverandøren også ansvarlig for gjenoppretting, sammen med YES-EU. I våre retningslinjer fremgår det at vi har rett til å kreve endringer fra våre leverandører og at de kan følges opp med handlingsplaner ved funn av avvik. Om handlingsplan ikke overholdes har vi i følge retningslinjene rett til å kreve utskiftning av leverandør, økonomiske erstatning og/eller oppsigelse av kontrakt. Handlingene må sees i sammenheng av avvikets art og omfang.

Beskriv eventuelle tilfeller av gjenoppretting i rapporteringsperioden

Ingen foreløpig. Vi kommer til å søke mer informasjon for å finne mekanismer som allerede finnes i bransjen ved behov for gjenoppretting.

6.B Sikre tilgang til klagemekanismer

6.B.1 Beskriv hva selskapet gjør for å sikre at påvirkede arbeidere og lokalsamfunn har tilgang til effektive mekanismer for gjenoppretting, når det er aktuelt

Per dags dato er vår varslingskanal på epost til ansvarlig for bærekraft Eirik Robert Christiansen (eirik.r.christiansen@yes-eu.com). Felles mail til post@yes-eu.com kan også benyttes.

Varslingskanal for våre kinesiske leverandører er enten til den norske avdelingen eller via våre ansatte i Kina.

I sammenheng med etablering av system for kundehevninger i 2023 vil vi se på mulighetene for å etablere et digitalt system for varsling. Der kan det også leveres anonyme henvendelser.

Kontaktinformasjon:

YES-EU AS

Eirik Robert Christiansen, Administration Manager

eirik.r.christiansen@yes-eu.com